

polecane przez
egzaminatorów

**pewniak
na teście**

William Szekspir

Romeo i Julia

GRĘG
WYDAWNICTWO EDUKACYJNE

Autor:
William Szekspir

Tytuł:
Romeo i Julia

Przełożył:
Józef Paszkowski

Autorzy opracowania:
Wojciech Rzehak
Mirosława Muniak

Korekta:
Agnieszka Nawrot
Maria Zagnińska

Projekt okładki:
Aleksandra Zimoch

Ilustracje:
Jonasz Porywczy

ISBN 978-83-7327-028-2

Wydanie VI zaktualizowane

Copyright by Wydawnictwo GREG®

2024

Wydawnictwo GREG®
31-979 Kraków, ul. Klasztorna 2B
tel. (12) 680 15 50
www.greg.pl

Księgarnia internetowa: www.greg.pl

Znak firmowy GREG®
zastrzeżony w Urzędzie Patentowym RP.

Wszystkie prawa zastrzeżone.
Żadna część niniejszej publikacji nie może być reprodukowana
lub przedrukowana bez pisemnej zgody Wydawnictwa GREG®.

Skład i łamanie:
BROS

AKT I

SCENA 1

Plac publiczny.

Wchodzą Samson i Grzegorz uzbrojeni w tarcze i miecze.

Samson

Słowo daję, Grzegorzu, nie będziemy z nikim zadzierali.

Grzegorz

Ma się rozumieć, bobyśmy byli zadziorni.

Samson

Ale będziemy darli koty, jak z nami zadrą.

Grzegorz

Kto zechce zadrzeć z nami, będzie musiał zadrzeć.

Samson

Mam zwyczaj bić się szybko, jak mię kto zaczepi.

Grzegorz

Tak, ale nie jesteś zbyt skory do bitki.

Samson

Te psy z domu Montekich rozgrzać mię mogą bardzo łatwo.

Grzegorz

Rozgrzać się tyle znaczy, co ruszyć się z miejsca; być walecznym, jest to stać nieporuszenie: pojmuję więc, że skutkiem rozgrzania się twego będzie – drapnięcie.

Samson

Te psy z domu Montekich zagrzać mię mogą tylko do stania na miejscu. Będę jak mur dla każdego mężczyzny i dla każdej kobiety z tego domu.

Grzegorz

To właśnie pokazuje twoją słabą stronę; mur dla nikogo niestraszny i tylko słabi się go trzymają.

Pani Kapulet

Nie ma w Weronie równego mu kwiatu.

Marta

Co to, to prawda: kwiat to, kwiat prawdziwy.

Pani Kapulet

Cóż, Julio? Będziesz mogła go pokochać?
Dziś wieczór ujrzysz go wśród naszych gości.
Wczytaj się w księgę jego lic, na których
Pióro piękności wypisało miłość;
Przypatrz się jego rysom, jak uroczo,
Zgodnie się schodzą z sobą i jednoczą;
A co w tej księdze wyda ci się mroczne,
To w jego oczach stanie się widoczne.
Do upiększenia tej, zaprawdę rzadkiej,
Edycji męża brak świetnej oprawy.
Roślina w ziemi, ryba w wodzie żyje;
Miło, gdy piękną treść piękny wierzch kryje;
I tym wspanialsza, tym więcej jest warta
Złota myśl w złotej oprawie zawarta.
Tak więc z nim wszystką jego własć posiędziesz
I w niczym sama ujmy mieć nie będziesz.

Marta

Ujmy? Ba, owszem przyrost, boć to przecie
Zawždy z mężczyzną przybywa kobiecie.

Pani Kapulet

Czy go chcesz? powiedz krótko, węzłowato.

Julia

Zobaczę, jeśli patrzenia dość na to;
Nie głębiej jednak myślę w tę rzecz wglądać,
Jak tobie, pani, podoba się żądać.

Wchodzi Służący.

Służący

Pani, goście już przybyli; wieczerza zastawiona, czekają na panie, pytają o pannę Julię, przeklinają w kuchni panią Martę; słowem, niecierpliwość powszechna. Niech panie raczą pospieszyć.

Wychodzi.

Pani Kapulet

Pójdź, Julio; serce hrabiego dygoce.

Marta

Idź i po błogich dniach błogie znajdź noce.

Wychodzą.

SCENA 4

Ulica.

*Wchodzą Romeo, Merkurjo i Benwolio w towarzystwie pięciu czy sześciu masek.
Ludzie z pochodniami i inne osoby.*

Romeo

Mamy przy wejściu z przemową wystąpić

Czy też po prostu wejść?

Benwolio

Wyszły już z mody

Te ceremonie; nie będziemy z sobą

Wiedli Kupida z opaską na skroni,

Łuk malowany z gontu niosącego

I straszącego dziewczęta jak ptaki,

Ani też owych prawili oracji,

Mdło za suflerem cedzonych na wstępie.

Niech sobie o nas pomyślą, co zechcą;

Wejdziem, pokręcim się i znikniem potem.

Ojciec Laurenty

Grzeszniku, pewnieś był u Rozaliny.

Romeo

U Rozaliny? Nie, ojcze; to imię
W pamięci mojej wiecznym snem już drzemie.

Ojciec Laurenty

Brawo, mój synu! Lecz gdzieżeś to bywał?

Romeo

Zaraz ci powiem: próżno byś zgadywał;
Byłem na balu w domu mego wroga,
Gdziem został ranny, lecz zbójczyni sroga
Czuje cios wzajem przeze mnie zadany,
Tak że na nasze obopólne rany
Święty wpływ tylko twej, ojcze, opieki
Poradzić zdoła i dać zbawcze leki.
Po chrześcijańsku, jak widzisz, przemawiam,
Skoro się nawet za mym wrogiem wstawiam.

Ojciec Laurenty

Mów jaśniej, synu; zagadkowa spowiedź
Dwuznaczną także znajduje odpowiedź.

Romeo

Dowiedz się zatem, że anioł kobieta,
Którą ukochał, jest z krwi Kapuleta.
Jego to dziecko i nadzieja cała;
Jak ja ją, tak mnie ona pokochała.
I do jedności, która nas już spleta,
Brakuje tylko, byś nas ty dla świata
Stułą zjednoczył. Gdzie, o jakiej dobie
Dozgonną miłość przysięgliśmy sobie,
Powiem ci idąc, czcigodny kapłanie;
Błagam cię tylko, niech się to dziś stanie.

Ojciec Laurenty

Święty Franciszku! Cóż to za przemiana!
Toż Rozalina, owa ukochana,
Nic już nie znaczy? Miłość więc młodzieży
W oczach jedynie, a nie w sercu leży?
Jezus! Maryja! Ileż to solanki
Ściekło z twych oczu dla owej kochanki!
I nadaremnie, bowiem twe zapały
Wciąż zalewane, wciąż się powiększały.
Jeszcze twych westchnień nie rozwiął Fawoni;

Romeo – o miłości do Julii (por. monolog o Rozalinie – przemiana bohatera)

Ojciec Laurenty – o nagłej zmianie uczuć Romea

Jeszcze twój dawny jęk w uszach mi dzwoni,
I na twych licach, badością pokrytych,
Widoczny jeszcze ślad łez nie obmytych,
Wszystko, coś cierpiał z miłosnej przyczyny,
Cierpiałeś tylko gwoli Rozaliny.
A teraz! nie dziw, gdy mdła płeć upadnie,
Kiedy mężczyźni są zmienni tak snadnie.

Romeo

Gdym kochał tamtą, takżeś nie pochwalał.

Ojciec Laurenty

Nie, żeś ją kochał, lecz żeś za nią szalał.

Romeo

Pogrześć tę miłość kazałeś.

Ojciec Laurenty

Nie w grobie

By tę pochować, a inną wziąć sobie.

Romeo

Nie łaj mię, proszę; ta, co mi dziś luba,
Miłość mą płaci miłością cheruba;
Z tamtą inaczej było.

Ojciec Laurenty

Bo odgadła,

Że w rzeczach serca nie znasz abecadła,
Tylko z pamięci czytasz. Pójdź, wietrzniku;
Do sankcji tego nowego wybryku
Jeden i jeden tylko wzgląd mię skłania:
To jest, że może z tego zawiązania
Wyniknie węzeł, który wasze rody
Zawistne złączy w piękny łańcuch zgody.

Romeo

O! prędzej! pilno mi!

Ojciec Laurenty

Festina lente!

Zdradne są kroki za spiesznie podjęte.
Wychodzą.

Ojciec Laurenty
– decyzja
o udzieleniu
ślubu dzieciom
zwaśnionych
rodów; chęć po-
godzenia rodów

KRÓTKIE OPRACOWANIE

Pewniak na teście

to będzie na teście

KRÓTKO O UTWORZE

Romeo i Julia to jeden z najbardziej znanych utworów Williama Szekspira – jednego z największych dramatopisarzy wszech czasów. Został napisany między rokiem 1591 a 1598 i od razu zdobył niegasnącą do dziś popularność. Jest to utwór dramatyczny, przygotowany do wystawiania na scenie, należący do **tragedii** (tragedia to gatunek dramatu; utwór, w którym wydarzenia prowadzą do nieszczęśliwego zakończenia – w tym wypadku śmierci głównych bohaterów). Jest to również przykład **dramatu szekspirowskiego**, czyli nowej odmiany dramatu, nowatorskiej w stosunku do dramatu antycznego. Dramat szekspirowski rezygnuje z jedności czasu, miejsca i akcji oraz z zasady *decorum* (co oznacza, że na oczach widzów mają miejsce wydarzenia drastyczne, np. śmierć, lub sceny z podtekstem erotycznym – wcześniej nie było to możliwe), wprowadza sceny zbiorowe, miesza różne style (np. humor i tragizm), cechuje go także znaczne pogłębienie portretów psychologicznych postaci.

Akcja dramatu Szekspira toczy się we włoskim mieście **Weronie**, prawdopodobnie w 1591 r. Utwór przedstawia historię **wielkiej miłości Romea Montekiego i Julii Kapulet** – młodzieńca i dziewczyny pochodzących z dwóch zwaśnionych rodów. Bohaterowie poznają się na balu maskowym i zakochują się w sobie od pierwszego wejrzenia, jednak ich związek (biorą potajemnie ślub) nie ma szans przetrwania. Przeciwno nim są: tradycja (nienawiść rodzin), prawo (wygnanie Romea za zabójstwo Tybalta) oraz los (nieudany plan ojca Laurentego, by zakochani mogli być razem). Walka młodych o szczęście kończy się tragicznie – śmiercią obojga bohaterów (konflikt pociąga też trzy inne, niezawinione ofiary – Merkuja, Tybalta i Parysa). Postacie Romea i Julii to **symbol wszechogarniającej miłości** na przekór światu, ale także uczucia idealnego, wiecznego – przekraczającego granice życia i śmierci.

KRÓTKIE STRESZCZENIE

Na placu miejskim Weronie dochodzi do bójki pomiędzy sługami z domów Montekich i Kapuletów. Do walki włączają się Romeo, Benwolio i Tybalt. Zwaśnione strony zostają poskromione przez księcia Eskalusa.

Bohaterowie drugoplanowi

Pewniak
na teście

Eskalus – książę Werony. Wydał zakaz ulicznych pojedynków w mieście.

Parys – postać drugoplanowa, młody szlachcic, krewny księcia, zakochany w Julii. Państwo Kapuletowie chcą wydać za niego córkę. Romeo zabija go w pojedynku na cmentarzu nad grobem dziewczyny.

Merkucjo – przyjaciel Romea, krewny księcia Eskalusa, sprzyja miłości przyjaciela do Julii. Ma duże poczucie humoru i jest świetnym szermierzem, jednak ginie w pojedynku z Tybaltem. Umierając, przeklina zwaśnione rody, których nienawiść do tego doprowadziła. Jego śmierć to początek i zapowiedź następnych dramatycznych wydarzeń.

Benwolio – przyjaciel Romea, bratanek Montekiego. To on namawia Romea do udziału w balu maskowym u państwa Kapuletów.

Marta – piastunka Julii. Jest powierniczką jej sekretów, wykonuje zadania powierzone przez Julię i zajmuje się przekazywaniem wiadomości.

Pan Monteki – ojciec Romea, jest człowiekiem spokojnym, wyrozumiałym, bardzo kocha swojego syna.

Pani Monteki – matka Romea.

Pan Kapulet – ojciec Julii, gwałtowny, władczy i porywczy; kocha córkę, ale nie liczy się z jej zdaniem i we wściekłość wprawia go jej niezgoda na jego plany.

Pani Kapulet – matka Julii. Nie łączą jej bliskie relacje z córką, Julii nie zależy na opinii matki.

Tybałt – bratanek Pani Kapulet, zabija Merkucja w pojedynku na ulicy i sam ginie z ręki Romea.

Ojciec Laurenty – franciszkanin, powiernik zakochanych, sprzyja ich miłości. Daje Julii substancję, dzięki której ma zapaść w letarg, i wskazówki. To on opowiada rodzinom Montekich i Kapuletów o losach ich dzieci i doprowadza do zgody.

PLAN WYDARZEŃ

1. Uliczna bójka sług zwaśnionych rodów (niedziela).
2. Zapowiedź uczty u Kapuletów.
3. Przybycie Romea na bal i spotkanie z Julią.
4. Nocna rozmowa zakochanych (tzw. scena balkonowa).
5. Wizyta Romea u ojca Laurentego (poniedziałek).
6. Powiadomienie Marty o terminie ślubu, udzielenie sakramentu w celi mnicha.
7. Zabicie Merkucja przez Tybałta. Następnie pomszczenie przyjaciela – zabicie Tybałta przez Romea.
8. Wygnanie Romea z miasta.
9. Decyzja pana Kapuleta o ślubie Julii z Parysem.
10. Pożegnanie młodych małżonków w komnacie Julii (wtorek).

Szczególne uznanie autor *Romea i Julii* zdobył w epoce Romantyzmu, kiedy uznano, że jego twórczość zapoczątkowała rozwój współczesnego teatru europejskiego. Od jego nazwiska przyjęto napisane przez niego utwory określać ogólnie mianem **dramatu szekspirowskiego**. *Romeo i Julia* jest jedną z pierwszych sztuk Szekspira, w której pojawiły się elementy charakterystyczne dla jego późniejszej twórczości.

CECHY DRAMATU ANTYCZNEGO I SZEKSPIROWSKIEGO – PORÓWNANIE

DRAMAT ANTYCZNY – TRAGEDIA ANTYCZNA (np. <i>Antygona</i> Sofoklesa)	DRAMAT SZEKSPIROWSKI – TRAGEDIA (np. <i>Romeo i Julia</i> Szekspira)
Zasada trzech jedności: <u>czasu</u> – jedna doba (między wschodem i zachodem słońca); <u>miejsca</u> – jedno miejsce (o innych wydarzeniach informuje posłaniec); <u>akcji</u> – jednowątkowa (bez wątków pobocznych).	Złamanie zasady trzech jedności: <u>czas</u> – 5 dni i nocy (od pn. rano do pt. świtu, dokładnie określone pory dnia, a nawet godziny); <u>miejsce</u> – przestrzeń miasta Werony; Mantua, <u>akcją</u> wielowątkowa.
Ograniczona liczba aktorów na scenie (3). Brak scen zbiorowych.	Sceny zbiorowe służące ocenie i charakterystyce społeczeństwa .
Konflikt tragiczny – starcie dwóch przeciwstawnych racji. Los postaci zdominowany przez fatum .	Ograniczenie roli fatum na rzecz człowieka – kowala swojego losu. To złe decyzje bohaterów i niesprzyjające okoliczności powodują ich nieszczęście.
Zasada mimesis – prawdopodobieństwo zdarzeń, odwzorowanie rzeczywistości znanej odbiorcy.	Złamanie zasady mimesis , wprowadzenie fantastyki . Przenikanie się świata ziemskiego i pozaziemskiego (w innych dramatach Szekspira).
Bohater statyczny , nie zmienia się w toku akcji.	Kreacja bohatera pogłębiona psychologicznie, występowanie bohatera dynamicznego – zmieniającego się pod wpływem wydarzeń.
Bohaterowie – osoby z wyższych sfer, bogowie, herosi .	Bohaterowie – jednostki targane uczuciami, namiętnościami, wywodzące się z różnych sfer .
Chór w roli komentatora.	Brak chóru lub znaczne ograniczenie jego roli.
Zasada decorum (stosowności) oraz jedność estetyczna (zakaz przeplatania się scen tragicznych i komicznych, brak scen drastycznych).	Złamanie zasady decorum – wprowadzenie śmiesznych scen do tragedii, dbałość o język wypowiedzi (stylizacja), współistnienie różnych stylów .

SPIS TREŚCI

Pewniak
na teściu ← to będzie na teściu

Romeo i Julia

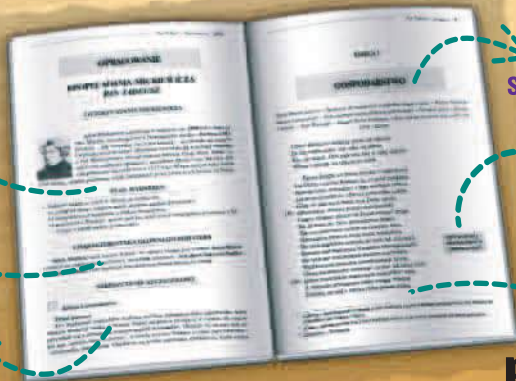
Akt I	7
Akt II	37
Akt III	62
Akt IV	92
Akt V	108

Krótkie opracowanie

Krótko o utworze	124
Krótkie streszczenie	124
Motywy	125

Pełne opracowanie

Biografia Williama Szekspira	127
Teatr elżbietański	128
Okoliczności powstania <i>Romeo i Julii</i>	129
Wyjaśnienie tytułu utworu	130
Czas i miejsce akcji	130
Bohaterowie	130
Plan wydarzeń	131
Streszczenie szczegółowe	132
Główni bohaterowie utworu – charakterystyka	139
Charakterystyka pozostałych postaci	141
Problematyka utworu	142
Gatunek utworu – <i>Romeo i Julia</i> jako dramat szekspirowski	143
Cechy dramatu antycznego i szekspirowskiego – porównanie	144
Cechy dramatu szekspirowskiego w <i>Romeo i Julii</i>	145
Tragizm w <i>Romeo i Julii</i>	146
Budowa i kompozycja utworu	147
Indeks komentarzy do tekstu	150

opracowanie

streszczenie

charakterystyka

ważny cytat

problematyka

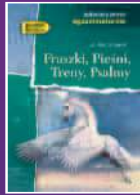
pewniak

ucz się tego, o co zapytają!

Pewniak
na teście

Lektury Grega. Zaufaj sprawdzonej marce!

Najnowsze wydania zawierają **odpowiedzi na pytania z podręczników i testów.**

Pełnej oferty szukaj w najlepszych księgarniach.

ISBN 978-83-7327-028-2

9 788373 270282 >

GREG
WYDAWNICTWO

Wydawnictwo GREG
ul. Klasztorna 2B ■ 31-979 Kraków
www.greg.pl